

Kaders en uitgangspunten van het PTA, 2017-2019

Kaders en uitgangspunten PTA, 2017-2019

Om de samenhang tussen de onder- en bovenbouw te borgen (doorlopende leerlijnen), werken we op Omnia College met een PTO in klas 1 en 2 en een PTA in klas 3 en 4. PTO staat voor: Programma voor Toetsing Onderbouw. PTA staat voor: Programma van Toetsing en Afsluiting.

In het PTA en het PTO staat beschreven welke toetsen wanneer worden afgenomen, met welke weging en onder welke condities. Het PTA en PTO borgen (in samenhang met het protocol 'inhoud toetsen'), dat elke leerling in een bepaald leerjaar en een bepaalde leerweg op dezelfde wijze wordt getoetst en beoordeeld. De leerstof die in het PTO en het PTA wordt getoetst is afgeleid van de kerndoelen van de basisvorming en de exameneisen.

Kaders en uitgangspunten 2017-2019ⁱ

Kaders	Verplicht voor	Toelichting
1. Aantal PTA toetsen in klas 3 en 4 samen: minimaal 5, maximaal 10	Alle theorievakken	Voor de praktijkvakken geldt in 2017-2018 geen minimum/maximum aantal toetsen
2. Het aantal PTA toetsen in klas 3 -of de weging ervan- is minder dan in klas 4	Alle theorievakken	Voor de praktijkvakken geldt deze regel in 2017-2018 als aanbeveling, niet als verplichting
3. De secties bepalen de toetsvorm (goede mix tussen theorie en praktijk/vak- en algemene vaardigheden)	Alle theorievakken Alle praktijkvakken	Deze regel gaat over de kwaliteit van de schoolexamens.
4. In het PTA geven de secties aan welke PTA's herkanst kunnen worden.	Alle theorievakken Alle praktijkvakken	
5. De leerlingen mogen in klas 3 en 4 in totaal 2 PTA-toetsen herkansen, 1 PTA-toets per jaar. Dat gebeurt op vooraf geplande data einde schooljaar	Alle theorievakken	Voor de praktijkvakken geldt in 2017-2018 geen schoolbeleid voor minimum/maximum aantal herkansingen
6. In klas 3 worden naast de PTA-toetsen ook overgangstoetsen afgenomen. De overgangstoetsen zijn bepalend voor de overgang naar klas 4. De secties bepalen zelf of PTA-toetsen ook meetellen voor de overgang. De secties geven dat aan in het PTA	Alle theorievakken	Bij alle praktijkvakken tellen de PTA-toetsen behalve voor het examendossier 1-op-1 mee voor de overgang naar klas 4

<p>7. De PTA's worden in een vaststaand format beschreven. Er wordt gewerkt met toetscodes in combinatie met SOM</p>	<p>Alle theorievakken Alle praktijkvakken</p>	
<p>8. LO en KV 1 tellen niet mee voor de overgang, maar uitsluitend voor het examendossier.</p>		
<p>Maatschappijleer telt mee voor het schoolexamen en de overgang.</p>		
<p>Eind klas 3 bestaat er de mogelijkheid om voor Maatschappijleer een schoolexamen te herkansen, als onderdeel van de algemene herkansingsregel van maximaal 1 PTA-toets herkansing per jaar.</p>		
<p>9. PTA-toetsen worden uitsluitend afgenomen in de daarvoor aangemerkte periodes. Deze periodes worden vooraf ingepland.</p>	<p>Alle theorievakken</p>	<p>Alle praktijkvakken kunnen de PTA toetsen door het jaar heen afnemen, dus niet uitsluitend in de daarvoor bedoelde periodes.</p>
<p>10. De afname van de PTA-toetsen gebeurt onder officiële examencondities (dus telefoons vooraf inleveren, etc.)</p>	<p>Alle theorievakken Alle praktijkvakken</p>	<p>Zie: Reglement afname PTA-toetsen</p>
<p>11. In 2016-2017 wordt, onder een reglement, gewerkt met twee verschillende PTA's (overgangsjaar)</p>	<p>Alle theorievakken Alle praktijkvakken</p>	

Examenprogramma

Belangrijke uitgangspunten

- in het schoolexamen moeten alle exameneenheden, die niet tot het CE-deel behoren, worden getoetst, terwijl de CE exameneenheden in het SE meegenomen mogen worden;
- er zijn geen voorschriften over de te gebruiken toetsvormen,
- het sectorwerkstuk is in de GL/TL een verplicht onderdeel van het schoolexamen;
- de voorschriften tussen weging SE en CE deel is voor alle leerwegen (BB/KB/GL/TL) SE 1/2 - CE 1/2;
- de exameneenheden, die centraal geëxamineerd zullen worden, liggen voor een aantal jaren vast;
- om docenten een helder beeld te geven wat er in het centraal examen aan de orde kan komen, worden er jaarlijks door het CvTE syllabi vastgesteld. In deze syllabi zijn de eindtermen welke betrekking hebben op het centraal examen gedetailleerd uitgewerkt. Daarmee kunnen docenten hun leerlingen voorbereiden op het centrale examen. De syllabi zijn per examenjaar te downloaden via de septembermededeling op de site van het Examenblad;
- voor het SE (alleen *de algemene vakken*) zijn handreikingen per vak opgesteld door de SLO; hierin worden suggesties gedaan hoe de globale exameneenheden getoetst kunnen worden in het schoolexamen. Docenten kunnen ook zelf, weliswaar binnen de eisen van het examenprogramma, kiezen voor een andere inrichting van het schoolexamen. Deze [handreikingen](#) zijn beschikbaar via de SLO website. De handreiking is niet voorschrijvend, maar is bedoeld als advies om docenten ideeën aan te reiken;
- de school mag ook eigen onderdelen aan het SE toevoegen, die bovendien niet voor alle kandidaten hetzelfde hoeven te zijn (dus meer eigen keuze- en invullingsruimte);
- de secties hebben een eigen programmerings- en toetsingsruimte, maar de schoolleiding voert regie om de kwaliteit van het SE te bewaken en het minimum/maximum qua toetsing/herkansingen te bewaken;
- kwaliteitsborging van met name schoolexamens is belangrijk op scholen; daarin is de rol van de vakgroep essentieel.
- Het eindexamen omvat tevens de verplichte rekentoets.

Het PTA

Belangrijke uitgangspunten

- het examen bestaat per vak of programma uit een schoolexamen en een centraal examen of uitsluitend uit een schoolexamen; de school stelt zelf de inhoud en normering van het schoolexamen vast; het centraal examen wordt landelijk vastgesteld en genormeerd;
- voor alle leerwegen geldt dat de resultaten van het SE en het CE worden gemiddeld;
- op grond van artikel 31 het Eindexamenbesluit moet de school:
 1. de leerlingen in kennis stellen van de (procedurele) voorschriften rondom de examens door middel van een examenreglement;
 2. een (PTA) opstellen, waarin wordt aangegeven welke onderdelen van het examenprogramma in het schoolexamen worden getoetst, de inhoud van de onderdelen van het schoolexamen, de wijze waarop het schoolexamen plaatsvindt, de tijdvakken waarbinnen de toetsen van het schoolexamen aanvangen, de herkansing daaronder mede begrepen, de wijze van herkansing van het schoolexamen, alsmede de regels voor de wijze waarop het cijfer voor het schoolexamen voor een kandidaat tot stand komt;
 3. het examenreglement en het PTA (tezamen de examenregeling) moeten jaarlijks worden vastgesteld en voor 1 oktober worden toegezonden aan de inspectie en beschikbaar worden gesteld aan de leerlingen bovenbouw;
- op grond van artikel 23b van de WVO moet de school aan de ouders, voogden of verzorgers van de leerling zijn of haar vorderingen rapporteren;
- de kern van een programma van toetsing en afsluiting wordt gevormd door de beschrijvingen van het schoolexamen per vak.
- Het PTA is een document dat bedoeld is om kandidaten, ouders/ verzorgers, docenten en directie te informeren over de inhoud en het afnemen van het schoolexamen. Het PTA dient voor kandidaten zo leesbaar en helder mogelijk te zijn. Sleutelbegrippen hierbij zijn: eenvoud en eenduidigheid, compactheid, uitvoerbaarheid en chronologische presentatie. Uitleg van docenten zou niet nodig moeten zijn. Verduidelijking en eventuele verwijzing naar exacte leerstof kan verwerkt worden in de studiegids/ lesplanner behorende bij het vak.
- Het PTA bestaat uit minimaal
 - a. een voorblad,
 - b. voorwoord door directeur,
 - c. inhoudsopgave (met verwijzing naar paginanummers),
 - d. algemene informatie over het examen (waarin opgenomen de schoolspecifieke regelingen),
 - e. Het examenreglement kan in het PTA worden bijgevoegd, maar mag ook apart;
 - f. een afkortingenlijst;
 - g. de afzonderlijke PTA's per vak.

- Het PTA per vak is een opsomming van alle schoolexametoetsen gekoppeld aan de eindtermen van het desbetreffende examenprogramma. Alle eenheden die volgens het examenprogramma in het schoolexamen getoetst dienen te worden, moeten in het PTA zijn opgenomen. Per schoolexametoets is beschreven welke stof er bestudeerd moet worden, de wijze waarop het schoolexamen plaatsvindt, de weging van de toets, de tijdvakken waarbinnen de toetsen van het schoolexamen aanvangen, of er herkansingsmogelijkheid is, alsmede de regels voor de wijze waarop het cijfer voor het schoolexamen voor een kandidaat tot stand komt. De wijze van herkansing van het schoolexamen (of herexamen van het vak maatschappijleer) staat beschreven in het examenreglement.
- De herkansingsregeling is opgenomen in het PTA.
- Er is een verplicht uniform model PTA.
- Toetsen in het schoolexamen zijn toetsen op eindniveau en representatief voor het examenprogramma. Indien toetsen nog niet op eindniveau zijn, moet de weging daarmee in verhouding zijn. Alle exameneenheden die verplicht zijn voor het schoolexamen, worden minstens eenmaal op eindniveau getoetst.
- In het PTA wordt beschreven aan welke verplichtingen moet worden voldaan. Belangrijke afsluitingen moeten in ieder geval duidelijk zijn aangegeven. Impliciet bevat het totale PTA de zes algemene onderwijsdoelen uit de preambule. Deze gelden voor alle vakken en alle sectoren in het vmbo.
- Het sectorwerkstuk van de GL/TL wordt opgenomen als apart onderdeel in het PTA. Het sectorwerkstuk heeft betrekking op een thema uit de sector waarin de leerling onderwijs volgt. Het sectorwerkstuk weegt niet mee in het cijfer voor het schoolexamen van afzonderlijke vakken. Het sectorwerkstuk moet minstens voldoende zijn om te kunnen deelnemen aan het centraal examen.
- Er is een minimum/maximum aantal toetsen en herkansingen per vak. Het PTA is geen verzamelgids van veel kleine toetsen of opdrachten. Naarmate het niveau hoger is, dienen toetsen een grotere omvang (hoeveelheid leerstof) te hebben om leerlingen goed voor te bereiden op het centraal examen. Kleinere tussentijdse toetsen kunnen buiten het PTA om worden afgenomen (formatief of summatief voor de overgang van klas 3 naar 4).
- Streef een variatie in toetsvormen na.
- De wegingsfactoren moeten worden uitgedrukt in **procenten**. Per vak moet de som van alle wegingsfactoren van de schoolexamens van leerjaar 3 en leerjaar 4 uitkomen op **100%**. We berekenen het schoolexameneindcijfer als een voortschrijdend gemiddelde per vak.
- De overgangstoetsen worden in dat geval niet in het PTA opgenomen.
- Naast de eindtermen van de examenprogramma's mogen schooleigen activiteiten/onderdelen/thema's in het PTA opgenomen worden.
- De toets- en beoordelingsvormen die in het PTA gebruikt worden, dienen voor te komen in de lijst in paragraaf 4.3 van deze uitgangspuntennotitie.
- Resultaten van schoolexametoetsen worden uitgedrukt in een cijfer, uitgezonderd:
 - handelingsopdrachten. Deze zijn altijd herkansbaar. Ze hebben de weging 0. In het LVS geef je een waardering, zoals: V/G, en weging 0;

- schoolexametoetsen bij LO/ CKV. Bij de berekening van de eindwaardering wordt, bij gebruik van de waarderingen O/V/G, de volgende omrekeningsystematiek toegepast:
 - O wordt 4,5
 - V wordt 6,5
 - G wordt 8,0
- Bij vakken (CKV /LO) die worden afgesloten met een waardering in cijfers alsmede het sectorwerkstuk wordt het berekende eindcijfer omgezet in een waardering volgens de volgende omrekeningsystematiek:
 - een cijfer < 5,5 is een **onvoldoende**,
 - een cijfer van 5,5 tot 7,5 is een **voldoende**
 - een cijfer vanaf 7,5 is een **goed**.
- De toetsen worden afgenomen in de daarvoor aangewezen periodes. De afname vindt plaats onder examencondities.

Format PTA

Omnia College verstrekt voor het PTA een verplicht uniform PTA-format waarin de informatie van het schoolexamen per vak wordt opgenomen.

Locatie :	
Vak :	Schooljaar :
Leerjaar :	Leerweg :

Toets Code	Periode	Toetsvorm	Omschrijving	Examen-eenheid	Weging in %	Herkansbaar	Telt mee voor overgang
	Leerjaar 3						
	<i>In deze tabel mogen er zelf rijen worden toegevoegd of ingevoegd</i>						
	Leerjaar 4						

SE-eindcijfer					100		
Met de schoolexamens van leerjaar 3 en leerjaar 4 samen wordt het volledige eindcijfer opgebouwd (100%)							

Toelichting FORMAT:

Door de periode aan te geven in het PTA maak je het voor leerlingen duidelijker wanneer een toets wordt afgenomen. De periodes zijn door de schoolleiding aangegeven (zie: kaders, punt 9).

Toetsvorm

Het is verplicht de wijze waarop getoetst wordt in het PTA aan te geven. Zie afkortingen toets/beoordelingsvormen elders in deze notitie.

Leerstofomschrijving

De leerstofomschrijving per toets of opdracht is verplicht. Dit zal vaak een korte verwijzing zijn naar modules en hoofdstukken uit de methode. Het is gewenst naast een module-, hoofdstuk- of paragraafaanduiding ook met een aantal steekwoorden een inhoudelijke beschrijving op te nemen.

Exameneenheden

Verwijzingen naar het examenprogramma zijn nuttig, omdat daarmee een controle op de methode uitgevoerd wordt.

Weging

Het is verplicht de weging van een toets of opdracht aan te geven. De weging moet worden aangegeven in procenten (in gehele getallen). Hierover dienen alle examinatoren geïnformeerd te zijn.

Herkansbaar

In het PTA moeten de herkansingen worden aangegeven. Als er per vak gedifferentieerd met herkansingsrechten wordt omgegaan, wordt dit per vak per toets in het PTA opgenomen.

Cijfer

Deze kolom is optioneel. Als de school het prettig vindt dat leerlingen zelf in het PTA hun resultaten kunnen bijhouden dan wordt deze kolom in het format opgenomen.

Overzicht gebruikte afkortingen in het PTA

ST	= schriftelijke toets
KLT	= kijk- en/of luistertoets
MT	= mondelinge toets inclusief mondelinge presentatie
WS	= werkstuk
SV	= schriftelijk verslag
BPB	= beroeps- of praktijkbeoordeling
PB	= portfoliobeoordeling
(G)PO	=(grote) praktische opdracht
HO	= handelingsopdracht
ICT	= ICT – toets (ppt, film, website)
SW	= sectorwerkstuk

Toetsvormen toegelicht

Schriftelijke (digitale) Toets

Door middel van deze toets wordt vastgesteld of de leerling de vereiste kennis/ inzicht heeft verworven en deze kan toepassen. Het werk wordt beoordeeld aan de hand van een correctievoorschrift, waarin mogelijke antwoorden en een puntenverdeling zijn opgenomen.

Mondelinge Toets/presentatie

Door middel van een mondelinge toets/presentatie wordt vastgesteld of de leerling de vereiste kennis m.b.t. begrippen heeft verworven en deze kan toepassen maar ook kan de spreek- en taalvaardigheid etc. worden vastgesteld.

Werkstuk of Schriftelijk Verslag

Dit is een opdracht gericht op een specifiek onderwerp/thema uit een eindexamenvak. Bij een werkstuk bepaalt de leerling voor een groot deel de inhoud. Bij een schriftelijk verslag is de inhoud meer voorgeschreven.

Beroeps- en Praktijkbeoordeling

Dit zijn opdrachten/onderdelen die behoren bij een beroepsgericht vak en praktijk bijv. stage.

(Grote) Praktische Opdrachten

Dit is een goede toetsvorm om vaardigheden te toetsen. Zowel het proces als het product wordt beoordeeld. De grote praktische opdracht kan bij meerdere vakken meegeteld worden, door docenten op verschillende aspecten te laten beoordelen. De omvang van een groet praktische opdracht is circa 10 uur.

Bij praktische opdrachten kan verwezen worden naar leerstof (hoofdstukken of examen-eenheden). Het is verplicht bij praktische opdrachten de beoordelingscriteria vooraf aan de leerlingen bekend te

maken. Het PTA is hiervoor niet de plaats. Beoordelingscriteria kunnen het beste gelijktijdig met de opdracht worden verstrekt aan de leerlingen. Zie checklist in de bijlage.

Handelingsopdrachten

Een handelingsopdracht is een activiteit die een leerling onderneemt op vakspecifiek en/ of vakoverstijgend gebied. De leerling beschrijft de verrichte activiteiten en zijn/ haar ervaring, beleving en reflectie in een verslag, notitie, rapport of antwoordenblad. De handelingsopdracht kan niet met een cijfer beoordeeld worden.

Bij de handelingsopdrachten kan in veel gevallen worden volstaan met het inleveren van de verstrekte opdracht. Als aan de opdracht is voldaan wordt deze als zodanig afgevinkt. Een handelingsopdracht moet net zolang worden herkanst, totdat de opdracht naar behoren (lees: voldoende /goed) is uitgevoerd.

Handelingsdeel

Het handelingsdeel: is de verzameling van alle handelingsopdrachten die dienen om leerstofonderdelen en/of vaardigheden die de school niet met een cijfer kan of wil beoordelen toch tot hun recht te laten komen.

Sectorwerkstuk

Voor de gemengde en theoretische leerweg bevat het schoolexamen mede een sectorwerkstuk. Dat is een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in de desbetreffende sector. Het sectorwerkstuk heeft betrekking op een thema uit de sector waarin de leerling onderwijs volgt. Het sectorwerkstuk wordt apart in het PTA opgenomen.

ⁱ Waar klas 3 staat, moet gelezen worden: periode 1 t/m 4. Waar klas 4 staat, moet gelezen worden: periode 5 t/m 9.